ผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

THE EFFECTS OF INTRINSIC MOTIVATION ENCOURAGEMENT ACTIVITIES ON STUDENT ENGAGEMENT OF PRIMARY EDUCATION GRADE 4 STUDENTS

ประสบสุข จุลนาค, ประยุทธ ไทยธานี
PRASOBSUK JULLANAK, PRAYUT THAITHANI
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
FACULTY OF EDUCATION NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: November 5, 2025
Revised: December 8, 2025
Accepted: December 15, 2025

บทคัดย่อ

ความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ สะท้อนผ่านการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความพยายาม สามารถส่งเสริมได้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กระตุ้นการคิด และสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เกิดอิสระในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการนำไปสู่ความสำเร็จของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 65 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 2 ห้อง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน ทั้งสิ้น 25 คน และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมรวมทั้งหมด 12 ครั้ง และแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายใน ความมุ่งมั่นในการเรียน นักเรียนระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

Student engagement is an important factor in the learning process, reflected through participation, responsibility, and effort. It can be fostered by involving students in goal setting, stimulating thinking, and creating an environment that allows freedom in learning, thereby enhancing intrinsic motivation that contributes to student engagement and leads to their success.

This quasi-experimental research aimed to investigate the effects of intrinsic motivation encouragement activities on student engagement of Grade 4 students. The sample consisted of 65 Grade 4 students from two classrooms at the Demonstration School of Nakhon Ratchasima Rajabhat University during the first semester of the 2025 academic year. Participants were selected using cluster random sampling. The experimental group comprised 25 students from class 4/1, while the control group comprised 40 students from class 4/2. Research instruments included a set of intrinsic motivation encouragement activities conducted over 12 sessions and student engagement questionnaire. Data were analyzed using t-test statistics.

The findings revealed that 1) After the experiment, the experimental group showed a significantly higher level of student engagement compared to their pre-test scores, at the .01 level of significance, and 2) After the experiment, the student engagement scores of the experimental group were significantly higher than those of the control group, at the .01 level of significance.

Keywords: Intrinsic Motivation Encouragement Activities, Student Engagement, Primary Students

บทนำ

ความมุ่งมั่นในการเรียน (Student engagement) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสอดคล้องกับวรรณกรรมสากลที่อธิบายว่าความมุ่งมั่นประกอบด้วย 3 มิติ คือ 1) พฤติกรรม (Behavioral engagement) เช่น การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การรับผิดชอบทางการเรียน 2) อารมณ์ (Emotional engagement) เช่น ความสนใจ ความพอใจ หรือความผูกพันต่อการเรียน และ 3) ความคิด (Cognitive engagement) เช่น การใช้ความพยายามเชิงลึก การฝึกคิดวิเคราะห์ และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความมุ่งมั่นสูงมักแสดงพฤติกรรมการตั้งคำถาม การค้นคว้าเพิ่มเติม และความอดทนต่ออุปสรรคในการเรียน ซึ่งสะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรส่วนตัว เช่น เวลา พลังงาน และความใส่ใจอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง (เศรษฐวัสภ์ พรมสิทธิ์, 2564)

ในระดับประถมศึกษา ความมุ่งมั่นถือเป็นรากฐานสำคัญที่เชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนกำลังสร้างเจตคติและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาระยะยาว อย่างไรก็ตาม รายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนจำนวนมากยังขาด แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ส่งผลให้ความมุ่งมั่น ความพยายาม และความต่อเนื่องในการเรียนลดลง โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนยังต้องการการชี้นำและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ข้อค้นพบนี้สะท้อนช่องว่างของการวิจัยที่ยังต้องการหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจภายในและความมุ่งมั่นในบริบทห้องเรียนประถมศึกษาไทยอย่างแท้จริง

แรงจูงใจภายในเป็นกลไกหนึ่งที่สนับสนุนความมุ่งมั่นในการเรียน โดยสอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory: SDT) ของ Deci and Ryan (2000) ที่อธิบายว่าแรงจูงใจภายใน จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นอิสระ (Autonomy) ความสามารถ (Competence) และความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness) การพัฒนาแรงจูงใจภายใน สามารถทำได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การค้นคว้า และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญที่เสริมสร้างความรับผิดชอบและความเพียรพยายามของผู้เรียน

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในบริบทโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า นักเรียนจำนวนหนึ่งยังคงพึ่งพาแรงจูงใจภายนอก เช่น รางวัลหรือคำชม ซึ่งแม้จะกระตุ้นการเรียนรู้ในระยะสั้น แต่ไม่สามารถสร้างความต่อเนื่องของความมุ่งมั่นได้ในระยะยาว ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและผู้บริหาร ที่พบว่า นักเรียนที่ขาดแรงจูงใจภายในมักลดความพยายามลงเมื่อไม่มีสิ่งกระตุ้นภายนอก งานวิจัยที่ผ่านมา ของ Aryani et al. (2022) รายงานว่า การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ช่วยเสริมแรงจูงใจภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนการคิดวิเคราะห์ การสะท้อนความคิด และการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับครูและเพื่อน จะช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบทางการเรียน (ศศิธร รณะบุตร, 2558)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมแรงจูงใจภายในสามารถพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนหลายด้าน เช่น จิตสาธารณะ (กฤติมา ศรีสว่าง และประยุทธ ไทยธานี, 2567) และการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ (พัชรา กูบโคกกรวด และประยุทธ ไทยธานี, 2564) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่าง กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในกับความมุ่งมั่นในการเรียนในระดับประถมศึกษาไทยยังมีจำกัด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกิจกรรมดังกล่าวมุ่งเสริมสร้างแรงขับเคลื่อนจากภายใน ให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ และรักษาความพยายามในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยไม่พึ่งพาแรงกระตุ้นจากภายนอก ซึ่งคาดว่าจะช่วยส่งเสริมความมุ่งมั่นและความสม่ำเสมอในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายใน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนทดลอง
2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

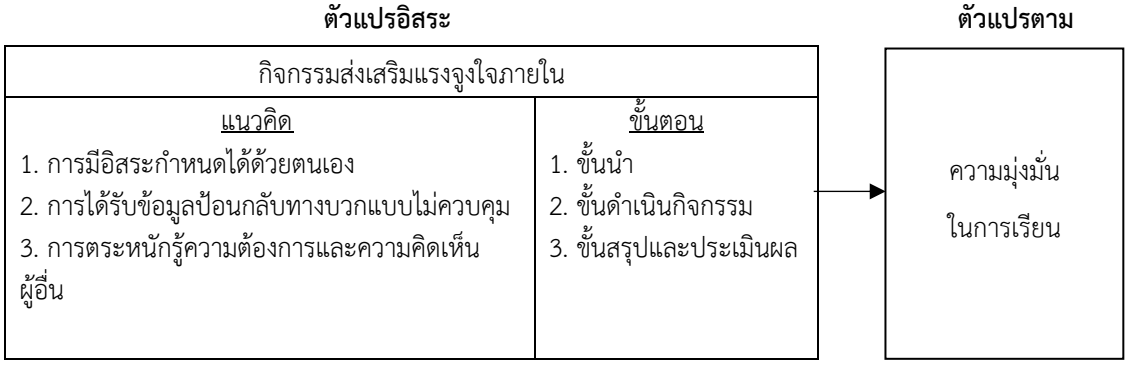

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุมและมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม คือ ห้อง 4/2 และกลุ่มทดลอง คือ ห้อง 4/1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาปี 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 3 ห้อง รวม 95 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาปี 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 2 ห้อง รวม 65 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม และนักเรียนยินดีเข้าร่วมการวิจัย คือ ห้อง 4/1 จำนวน 25 คน ห้อง 4/2 จำนวน 40 คน จากนั้นจับสลากได้ 4/1 เป็นกลุ่มทดลอง และห้อง 4/2 เป็นกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ แม้ว่ากลุ่มทดลอง (25 คน) และกลุ่มควบคุม (40 คน) จะมีจำนวนผู้เรียนไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นข้อจำกัดของบริบทการวิจัยในชั้นเรียนจริง เนื่องจากจำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องไม่สามารถปรับลดหรือปรับเพิ่มได้ ผู้วิจัยได้ลดผลกระทบจากข้อจำกัดดังกล่าวโดยการตรวจสอบความเท่าเทียมของคุณสมบัติเริ่มต้นระหว่างกลุ่มด้วยผลคะแนนก่อนทดลอง (Pre-test) พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสามารถใช้เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองระหว่างสองกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายใน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้แนวคิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ซึ่งอ้างอิงจากทฤษฎีของ Deci and Ryan (2000) ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การมีอิสระกำหนดได้ด้วยตนเอง การได้รับข้อมูลป้อนกลับทางบวกแบบไม่ควบคุม และการตระหนักรู้ความต้องการและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล กิจกรรมทั้งหมดจัดจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยมีชื่อกิจกรรมดังนี้ ชื่อกิจกรรม ก้าวแรกสู่การเรียนรู้ (ปฐมนิเทศ), ตั้งเป้าหมาย

พิชิตความสำเร็จ, ภารกิจเรียนรู้ สนุกไปกับการค้นพบ, เรียนรู้ร่วมกัน สร้างสังคมการเรียนรู้, สะท้อนตนเอง เพื่อก้าวต่อไป, ฟัง คิด แลกเปลี่ยน เสริมสร้างความเข้าใจ, เรียนรู้จากกันเติมเต็มความรู้, ค้นหาความสนใจจุดประกายการเรียนรู้, สร้างเส้นทางการเรียนรู้ของตัวเอง, แรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จ, ทบทวน ก้าวสู่อนาคต, ก้าวสุดท้าย สู่ความสำเร็จ (ปัจฉิมนิเทศ) นำเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมความสอดคล้องของวัตถุประสงค์เนื้อหา และได้มีการปรับปรุงกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มเติมสื่อประกอบการจัดกิจกรรมในบางกิจกรรมเพื่อเพิ่มความเหมาะสมและประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของลำดับขั้นตอน ความถูกต้องและความเข้าใจง่ายของถ้อยคำ เวลาในการดำเนินกิจกรรม และความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบกิจกรรม ผลการทดลองใช้ พบว่า สามารถนำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในไปใช้ในการวิจัยได้อย่างเหมาะสม และนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 แบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของสุภัทตรา แซมตะคุ และประยุทธ ไทยธานี (2566) ซึ่งอ้างอิงและพัฒนาต่อยอดจากแนวคิดของสุรวิทย์ อัสสพันธ์ (2556) โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกิจกรรมที่ปฏิบัติในสถานศึกษาในระหว่างการเรียน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ครอบคลุมกรอบงานวิจัย และสอดรับกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวนทั้งหมด 22 ข้อ โดยข้อที่เป็นข้อความทางบวก จะมีการให้คะแนน ดังนี้ หากผู้เรียนเลือก จริงที่สุด จะได้คะแนน 5 คะแนน จริง ได้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจ ได้ 3 คะแนน ไม่จริง ได้ 2 คะแนน และไม่จริงเลย ได้ 1 คะแนน ซึ่งการให้คะแนนในลักษณะนี้สะท้อนระดับความเห็นด้วยหรือความเห็นเชิงบวกต่อพฤติกรรมหรือทัศนคติที่ถาม ในขณะที่ข้อที่เป็นข้อความทางลบการให้คะแนนจะปรับสลับตามลำดับความหมาย เพื่อสะท้อนทิศทางเดียวกับข้อความทางบวก นำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence index: IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อ วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-Total Correlation: r) ของแบบสอบถาม ความมุ่มมั่นในการเรียน อยู่ระหว่าง .25 ถึง .55 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .88 โดยแบบสอบถามทั้ง 22 ข้อเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ สำหรับดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป เพื่อให้การแปลผลคะแนนของแบบสอบถามเป็นไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลเชิงคุณภาพตามลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยอ้างอิงแนวทางของสมบัติ ท้ายเรือคำ (2555) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด เกณฑ์ดังกล่าว ช่วยให้การตีความระดับความมุ่งมั่นของผู้เรียนมีความชัดเจนและสะท้อนระดับพฤติกรรมตามช่วงคะแนนได้อย่างเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากขั้นเตรียมการทดลอง การดำเนินการทดลอง และขั้นหลังการทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขอใช้เวลาในชั้นเรียนและขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ส่งให้ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้องเรียน เพื่อขออนุญาตดำเนินกิจกรรมตามแผนการ

ทดลองที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน และขอความยินยอมจากครูประจำชั้นและนักเรียน ก่อนให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง ก่อนการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน แล้วแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความมุ่งมั่นในการเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นดำเนินการทดลอง การดำเนินการทดลองในครั้งนี้จัดทำโดยผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการทั้งหมด โดยเริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2568 ถึง 27 มิถุนายน 2568 รวมระยะเวลาทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในจำนวน 12 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที ดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวและยังคงได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของครูประจำชั้น

3.3 ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังการทดลองโดยให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เปรียบเทียบผลหลังการจัดกิจกรรมอย่างถูกต้องและอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน การวัดหลังการทดลองดำเนินการเพียงหนึ่งครั้งเท่ากันทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในครบทั้ง 12 ครั้งตามแผนการทดลอง ขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ภายหลังการรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมเพื่อพิจารณาความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อไป

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

4.3 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample)
เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) เพื่ออธิบายคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียน ก่อนและหลังการทดลอง และสถิติเชิงอนุมาน (Dependent t-test และ Independent t-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่าง ภายในกลุ่มทดลองและระหว่างกลุ่มทดลองกับควบคุม ก่อนทดสอบได้ตรวจสอบสมมติฐานการแจกแจงปกติและความเท่ากันของความแปรปรวน ข้อมูลเป็นไปตามสมมติฐาน จึงสามารถใช้ t-test วิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสม (Weiss, 2019)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใดก็ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญคือกลุ่มตัวอย่าง ต้องมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 2019) ในเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงทดสอบโดยใช้ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าทีได้ โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n = 25) และกลุ่มควบคุม (n = 40)

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		แปลผล	หลังทดลอง		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	3.49	.22	ปานกลาง	4.43	.16	มาก
กลุ่มควบคุม	3.47	.27	ปานกลาง	3.48	.25	ปานกลาง

ตารางที่ 1 พบว่า ความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.49) ในระยะหลังการทดลอง มีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับ ($\bar{x}$=4.43) ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง มีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$=3.47) และในระยะหลังการทดลอง ยังคงมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$=3.48)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนเรียนกลุ่มทดลอง (n=25) ก่อนและหลังการทดลอง

การประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	t	p
หลังการทดลอง	4.43	.16	19.07**	.000
ก่อนการทดลอง	3.49	.22		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .22 ภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .16 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (n=25) และกลุ่มควบคุม (n=40)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	4.43	.16	17.74**	.000
กลุ่มควบคุม	3.48	.25		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าหลังการทดลองความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .16 สำหรับผู้เรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .25 เมื่อทดสอบ

ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. หลังการทดลอง ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการดำเนินกิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความต้องการทางจิตวิทยาพื้นฐานทั้งสามด้านตามแนวคิด Self-Determination Theory (Deci & Ryan, 2000) อย่างครบถ้วนประการแรก ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างอิสระ ซึ่งช่วยให้เกิดความรู้สึกควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง เพิ่มความรับผิดชอบ และเสริมสร้างความมั่นใจในศักยภาพของตน ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจภายในที่ยั่งยืน สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความเป็นอิสระ (Autonomy) ของ SDT การได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกในลักษณะที่ไม่ควบคุม มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถ (Competence) ของผู้เรียน การให้คำแนะนำที่มุ่งสร้างกำลังใจ ชมเชยความพยายาม และชี้แนะแนวทางการพัฒนาโดยไม่กดดันหรือทำให้รู้สึกถูกตำหนิ ช่วยลดความกังวลทางอารมณ์ ส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะทดลองสิ่งใหม่โดยไม่กลัวความผิดพลาด ทั้งยังสะท้อนรูปแบบการสนับสนุนความเป็นอิสระ (Autonomy support) ตามที่ Deci and Ryan เน้นย้ำว่าเป็นปัจจัยสำคัญของแรงจูงใจภายใน กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน แบ่งปันแนวคิด และทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกผูกพันทางสังคม และสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ (Relatedness) ของ SDT การตระหนักถึงความต้องการและความคิดเห็นของผู้อื่นในบริบทของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ส่งผลต่อการเพิ่มแรงจูงใจภายในอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson (1963) ที่ชี้ว่า เด็กวัยประถมศึกษาอยู่ในช่วงพัฒนาการด้านความขยันขันแข็ง (Industry) ซึ่งต้องการสร้างความสำเร็จจากการลงมือทำและการได้รับการยอมรับการที่ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย ติดตามความก้าวหน้า และได้รับคำชื่นชมจากครูและเพื่อน จึงช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและลดความรู้สึกด้อยค่า (Inferiority) ขณะเดียวกันผลลัพธ์ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1952) ที่เสนอว่า เด็กวัยประถมศึกษาอยู่ในช่วงพัฒนาการทางสติปัญญาแบบการคิดเชิงรูปธรรม (Concrete operational stage) ที่สามารถวางแผน จัดลำดับเหตุผลและประเมินผลตนเองได้ กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เขียนเป้าหมาย วางแผน และติดตามความก้าวหน้า จึงสอดรับกับความสามารถด้านการคิดและส่งผลให้เกิดความมุ่งมั่นต่อการเรียน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของศศิธร รณะบุตร (2558) ที่พบว่ากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งเป้าหมายและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถเพิ่มแรงจูงใจและความพยายามในการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานของพัชรา กูบโคกกรวด และประยุทธ ไทยธานี (2564) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถของนักเรียนในการตั้งเป้าหมายและความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายในการเรียน โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจภายในมักแสดงความกระตือรือร้นในการเรียน มีความตั้งใจ และมีพฤติกรรมเชิงบวกในชั้นเรียน ผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ พบว่านักเรียนกลุ่มหลังทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่ผู้วิจัยออกแบบและนำมาใช้ มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความมุ่งมั่นต่อ

การเรียน กิจกรรมดังกล่าวมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่สนับสนุนและให้กำลังใจ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานร่วมกับเพื่อน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเสริมสร้างแรงจูงใจจากภายใน ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมนี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและความพยายามในการเรียนได้อย่างยั่งยืน

2. หลังการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่ผู้วิจัยออกแบบสามารถพัฒนาความมุ่งมั่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มทดลองมีผลเหนือกว่ากลุ่มควบคุม มาจากโครงสร้างกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน ทั้งการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง วางแผนและติดตามความก้าวหน้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และรับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสัมพันธ์ทางสังคม

กิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นนำเพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหา ขั้นดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ วางแผนและแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง และขั้นสรุปเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก การดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง เห็นความสำคัญของการตั้งเป้าหมายและความพยายามในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของแรงจูงใจภายในที่มั่นคง ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ชี้ว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การวางแผน และการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง จะช่วยเพิ่มความมุ่งมั่นและแรงจูงใจภายในของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ การเปลี่ยนแปลงนี้มีความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เห็นว่าการออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนสามารถส่งผลต่อพัฒนาการแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่ผู้วิจัยออกแบบและนำมาใช้ มีผลต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลลัพธ์นี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวสามารถพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมถูกออกแบบให้ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง วางแผน ติดตามความก้าวหน้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ซึ่งช่วยสร้างความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความตั้งใจในการเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายในที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

3. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยทั้งสองประเด็นร่วมกัน พบว่า กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่ผู้วิจัยออกแบบและนำมาใช้ มีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งในด้านการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนของตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และในแง่การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยนักเรียนกลุ่มทดลองแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้น ความพยายาม และความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น พร้อมทั้งมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวสามารถส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง พัฒนาทักษะการวางแผน และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในในครั้งนี้มีจุดเด่นสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของผู้เรียน ได้แก่ การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองถือเป็นแนวทางที่เอื้อต่อการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความสนใจรวมถึงศักยภาพเฉพาะตัวของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) ของ Deci and Ryan (2000) ที่เน้นย้ำความสำคัญของ

การให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกและตัดสินใจเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินตนเองยังเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตระหนักและรับรู้ถึงพัฒนาการของตนอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์จากความพยายามที่ผู้เรียนมองเห็นได้ด้วยตนเองจะช่วยสร้างความภาคภูมิใจและกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยแนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson (1963) ที่ระบุว่า เด็กวัยประถมศึกษาอยู่ในช่วงพัฒนาการด้านความขยันขันแข็ง (Industry) ซึ่งความสำเร็จและการได้รับการยอมรับในสิ่งที่ตนทำได้สำเร็จจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและลดความรู้สึกด้อยค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกับเพื่อน นับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง เพราะกระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการรับฟัง แบ่งปันแนวคิด และให้กำลังใจกันในกลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างแรงเสริมทางบวกและความรู้สึกเชื่อมโยงกับผู้อื่น แนวคิดนี้สอดคล้องกับมุมมองของ Piaget (1952) ที่ชี้ให้เห็นว่า เด็กในวัยประถมศึกษาจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม สุดท้าย การให้ข้อมูลย้อนกลับและคำชมเชยในลักษณะสร้างสรรค์ ถือเป็นแรงเสริมเชิงบวกที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและเกิดแรงจูงใจภายในที่ต่อเนื่องและมั่นคง หลักการนี้สอดคล้องกับแนวคิดการเสริมแรงเชิงบวก (Positive Reinforcement) ของ Skinner (1953) ที่ให้ความสำคัญกับการได้รับคำชมและรางวัลทางจิตใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์และยั่งยืน ดังนั้น การจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วยระบบการติดตามความก้าวหน้า การให้ข้อเสนอแนะที่สร้างแรงบันดาลใจ และการประเมินผลที่เหมาะสม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจภายในและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

สรุปได้ว่า ประเด็นร่วมที่สำคัญจากผลการวิจัยทั้งสองข้อ คือ กิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่ผู้วิจัยออกแบบและนำมาใช้ มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างเด่นชัด หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองแสดงให้เห็นถึงระดับความมุ่งมั่นในการเรียนที่เพิ่มขึ้นจากเดิม และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลองยังมีคะแนนเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน กิจกรรมดังกล่าวสามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยที่ส่งผลสำคัญต่อแรงจูงใจได้แก่ การออกแบบกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การวางแผน การติดตามความก้าวหน้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการได้รับข้อมูลย้อนกลับในลักษณะเชิงบวกและสร้างสรรค์ ผลลัพธ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในในการเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในวิชาและบริบทการเรียนรู้ที่หลากหลายต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) และ การสะท้อนผลการเรียนรู้ (Self-reflection) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนตอบสนองได้ดีเป็นพิเศษ ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น หรือใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ โดยควรปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับช่วงวัยและความพร้อมของผู้เรียน

1.2 การดำเนินกิจกรรมที่เน้นแรงเสริมเชิงบวก เช่น คำชม การให้กำลังใจ และข้อมูลป้อนกลับแบบไม่ควบคุม (Positive non-controlling feedback) พบว่ามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในมากขึ้น

ผู้ที่นำไปใช้ควรให้ความสำคัญกับการสะท้อนผลที่เน้นความพยายามมากกว่าผลลัพธ์ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.3 การจัดกิจกรรมทั้ง 12 แผนในลักษณะต่อเนื่องช่วยให้เกิดพัฒนาการที่เป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการนำไปใช้จริงในโรงเรียนอื่น ควรจัดทำ “คู่มือกิจกรรมฉบับย่อ” ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เวลา วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และแนวทางประเมินผล เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

1.4 ผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำกิจกรรม หากผู้เรียนบางคนยังไม่พร้อมหรือมีข้อจำกัด ควรปรับรูปแบบกิจกรรมหรือจัดภารกิจเสริมให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างทั่วถึง และช่วยให้ผู้สอนได้ข้อมูลประกอบการประเมินที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือกลุ่มผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาผลต่อความมุ่งมั่นในการเรียนในช่วงวัยและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการวิจัยในลักษณะการติดตามผลในระยะยาว เพื่อประเมินว่ากิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในยังคงส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะต่อเนื่องหรือไม่ อีกทั้งสามารถศึกษาผลลัพธ์ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ด้วย

2.3 ควรต่อยอดผลการวิจัยโดยเชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในกับแนวคิดกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) อย่างชัดเจน เนื่องจากแนวคิดนี้เน้นความสำคัญของความพยายาม การเรียนรู้จากข้อผิดพลาด และการพัฒนาความสามารถผ่านความมุ่งมั่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจภายในเพิ่มขึ้นจากการได้รับอิสระ การได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก และการทำงานร่วมกับผู้อื่น งานวิจัยในอนาคตจึงควรศึกษาว่ากิจกรรมลักษณะนี้สามารถส่งเสริมการพัฒนา Growth Mindset ได้ในระดับใด และส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ระยะยาวของผู้เรียนอย่างไร เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤติมา ศรีสว่าง และประยุทธ ไทยธานี. (2567). *ผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 4* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

พัชรา กูบโคกกรวด และประยุทธ ไทยธานี. (2564). *ผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

ศศิธร รณะบุตร. (2558). *การศึกษาและพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

เศรษฐวัสภ์ พรมสิทธิ์. (2564). *การพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ชั้นปีที่ 1 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *การพัฒนาแบบสอบถามและแบบวัดทางจิตวิทยา.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *รายงานการศึกษาไทยประจำปี 2565: การพัฒนาทักษะและแรงจูงใจของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุภัทตรา แซมตะคุ และประยุทธ ไทยธานี. (2566). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวนัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์, 10(2),* 113-128.

สุรวิทย์ อัสสพันธ์. (2556). *ผลของโครงสร้างเป้าหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดและความมั่นใจในความฉลาดของตนเองที่มีต่อเป้าหมายเชิงสัมฤทธิ์และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

Aryani, S., Zarkasih, R., Radeswandri, & Vebrianto, R. (2022). The effect of using integrated learning model on science learning in junior high school: Systematic literature review. *Jurnal Pijar MIPA, 17(3),* 319-324.

Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55(1),* 68-78.

Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (2nd ed.). New York: W. W. Norton & Company.

Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children (M. Cook, Trans.)*. New York: International Universities Press.

Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. New York, NY: Macmillan.

Weiss, N. A. (2019). *Introductory statistics* (10th ed). New York: Pearson.

ผู้เขียนบทความ

นายประสบสุข จุลนาค นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา E-mail: prasobsuk.j@nrru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร. ประยุทธ ไทยธานี อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา E-mail: p_thaithani@hotmail.com